gemeente Eersel
kempisch wonen in een wereldregio

Raadsvoorstel

Raad d.d.	23 januari 2024	**Portefeuillehouder**	SKR
Commissie d.d.	9 januari 2024	**Opsteller**	gkwa01
B&W d.d.	19 december 2023	**Zaaknr.**	Z23001260

Onderwerp

Risico gestuurd wegbeheer.

Voorstel

1. Risico gestuurd wegbeheer invoeren.
2. De gedifferentieerde gemiddelde onderhoudsniveau 's wegen als volgt vast te stellen:
   a. Winkelcentrum A-niveau
   b. Rijbanen hoofdstructuur A/B-niveau
   c. Rijbanen binnen de kom C-niveau
   d. Fietspaden A/B-niveau
   e. Voetpaden B-niveau
   f. Overige wegen buiten de kom C-niveau
   g. Parkeerplaatsen C/D niveau
3. Het exploitatiebudget "dagelijks klein onderhoud" over de periode 2025-2027 geleidelijk met € 18.000/jr te verhogen naar € 165.000 in 2027.
4. De jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorziening "planmatig onderhoud wegen" m.i.v. 2025 in 10 jaar met € 21.000/jr oplopend te verhogen van € 951.298/jr naar € 1.260.000/jr.
5. Kennisnemen van de investeringsbehoefte rehabilitaties en de daarbij behorende extra kapitaallast van € 12.500/jaar oplopend met ingang van 2024 opnemen in de begroting
6. De financiële consequenties via de ..e begrotingswijziging verwerken in de begroting 2024.
7. Het onderliggende beheerplan wegen 2023-2027 in 2024 te actualiseren op basis van de voorgestelde nieuwe gedifferentieerde onderhoudsniveau's en nieuwe weginspectie.

Inleiding/aanleiding

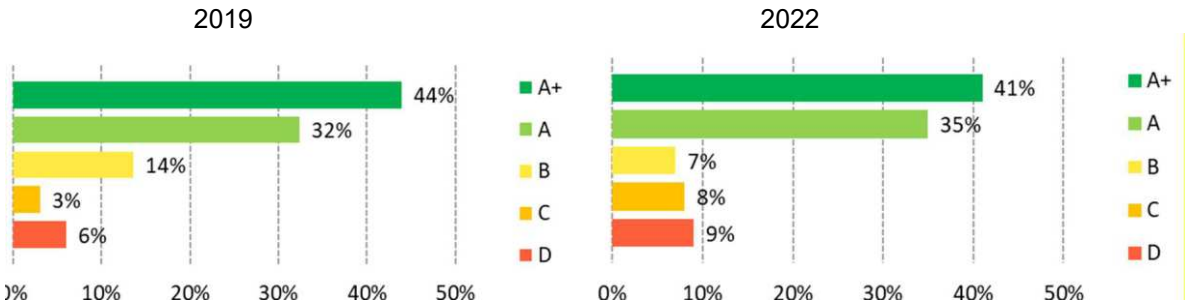
In het bijgevoegd rapport "Beheerplan Wegen 2023-2027" gemeente Eersel staat omschreven wat de kwaliteit is van onze wegen, wat ons ambitieniveau is en wat het moet kosten om dit ambitie-niveau te behalen. In hoofdstuk 7, blz 26 vind u een samenvatting.

Het wegenbeheerplan 2020 – 2023 is geactualiseerd. Dit wordt onder andere gevraagd door de toezichthouder van de provincie Noord-Brabant. Dit plan gaat uit van het op korte termijn inlopen van onderhoudsachterstanden aan (elementen)verharding. In de afgelopen 3 jaar hebben wij gestuurd op het beperken van risico en verlengen van levensduur van (asfalt)wegen. We hebben onze wegen nog steeds verkeersveilig en het saldo van de onderhoudsvoorziening is langzaam gegroeid. Vandaar dat wij u in dit voorstel adviseren om onze beheerstrategie hierop tussentijds aan te passen.

Momenteel is de ambitie van Eersel gemiddeld B-niveau. Uit de rapportage concluderen wij dat dit ambitieniveau niet meer haalbaar is. Daarom doen wij u via beslispunten 1 en 2 het voorstel om de beheerstrategie te wijzigen naar een gedifferentieerd, deels verlaagd onderhoudsniveau. De effecten daarvan willen wij in 2024 verwerken in een nieuw beheerplan wegen 2025-2028.

Omdat we er, evenals vele andere gemeenten voor kiezen om "werk met werk" te maken, accepteren we dat rijbanen waaronder riolen liggen kwalitatief achteruit gaan en onder het streef-niveau B zakken. 17% van onze/deze wegen voldoen momenteel niet meer aan de kwaliteits-criteria voor comfort en kwaliteit materialen. In dit raadsvoorstel gaan we hier dieper op in.

Het beheer van wegen bestaat uit 3 onderdelen: dagelijks klein onderhoud, planmatig jaarlijks onderhoud en rehabilitatieprojecten. Met het planmatig jaarlijks onderhoud verlengen we de levensduur van bestaande wegen. Rehabilitatie is voor wegen die “technisch op” zijn.

Wettelijk en/of beleidskader

Grondwet, Wegenwet, Burgerlijk Wetboek, Wet Milieubeheer, Code Milieu verantwoord Wegbeheer, Wet Geluidhinder, Arbeidsomstandighedenwet.

Argumenten

1.1 Risico gestuurd wegbeheer invoeren

Onze visuele weginspecties worden uitgevoerd op visuele kwaliteit (stenen, reparatievakken), comfort (vlakheid, plasvorming) en verkeersveiligheid (gaten, randschade/afwatering, bermen). Voor asfaltwegen komt daar ook het aspect restlevensduur/kapitaalvernietiging bij. De risico’s zitten in de verkeersveiligheid en de financiële consequenties van uitgesteld onderhoud. Deze gelden met name voor asfaltwegen. Met een voldoende groot financiële buffer zoals nu in de voorziening onderhoud wegen beschikbaar is, kunnen we de twee omschreven risico’s prima afdekken c.q. risico’s beperken (zie argumenten 4.1).

Zolang een weg voldoende vlak is voor de toegestane snelheid en het type verkeersdeelnemer, maakt het niet uit of de straatstenen nog visueel aantrekkelijk zijn, plassen op straat liggen en er veel reparatievakken in de asfaltverharding zitten. Hierop willen wij niet (meer) sturen en wij stellen voor om te kiezen voor risico-gestuurd beheer en een gemiddeld iets lagere kwaliteit te accepteren.

Trottoirs (18% areaal) en fietspaden (9% areaal) houden we op het hogere B-niveau bij, omdat hier het aansprakelijkheidsrisico groter is. Goed begaanbare voetpaden stimuleert tevens het bewegen van ouderen. Daarnaast houden we fietspaden comfortabel, omdat we het fietsgebruik in de gemeente en de regio willen stimuleren.

2.1 Kiezen voor gedifferentieerde gemiddelde onderhoudsniveau ’s

Als we er voor kiezen om minder op visuele kwaliteit en comfort te sturen, zal ook de gemiddelde kwaliteit van de wegen zakken. Logischerwijze moeten we dan kiezen voor aangepaste ambities.

Bij een drietal wegcategorieën staat een dubbele ambitie. Bijvoorbeeld fietspaden A/B betekent dat B het na te streven niveau is, maar dat de belangrijkste fietspaden (uit bijvoorbeeld het regionale fietspadennetwerk) een streepje voor krijgen.

3.1 Stapsgewijs verhogen exploitatiebudget “dagelijks klein onderhoud”

Wanneer we nu bewust kiezen voor een gedifferentieerd, iets lager kwaliteitsniveau dan zullen we langzaam steeds meer meldingen ontvangen. Om adequaat gehoor te kunnen geven aan de meldingen van onze burgers zullen we de exploitatiebudgetten voor “dagelijks klein onderhoud” moeten verhogen. Op blz 18 van het rapport is berekend dat hiervoor € 140.000 (p.p. 2022) nodig is. De GWW-index ”januari 2022 tot november 2023” bedraagt 16,2% => € 165.000

Zoals u kunt lezen in onderstaande tabel komt de trendmatige kostenstijging over de afgelopen jaren lager uit dan het berekende bedrag. We stellen voor om deze trend te volgen.

2020	2021	2022	2023	2024
werkelijk	werkelijk	werkelijk	werkelijk (1 dec)	begroting
€ 81.685	€ 87.908	€ 97.397	€ 106.045	€ 111.200

(dagelijks onderhoud elementenverharding, onderhoud asfaltverharding, aanbrengen as- en kantstrepen)

Het budget “dagelijks klein onderhoud” stijgt dan vanaf 2025 geleidelijk naar € 165.000 in 2027.

Jaar	2024	2025	2026	2027
Verhoging		€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000
Budget	€ 111.200	€ 129.200	€ 147.200	€ 165.200

Deze bedragen jaarlijks te indexeren met de algemene GWW-index

4.1 Stapsgewijs verhogen van storting in voorziening “planmatig onderhoud wegen”

Met planmatig onderhoud bedoelen we het levensduur-verlengend onderhoud dat op basis van de tweejaarlijkse visuele inspecties wordt uitgevoerd. Wanneer u kiest voor de strategie van het risico-gestuurd beheer, is het essentieel dat er voldoende saldo in de voorziening aanwezig is/blijft om dit verantwoord te kunnen doen.

2020-2023

In de onderstaande tabel ziet u dat het risico gestuurd onderhoud over deze periode goed gelukt is. We houden ons wegen op een verantwoorde wijze bij, terwijl de voorziening goed gevuld blijft voor het afvangen van risico’s.

Jaar	Uitgaven/prognose (Zie bijlage 3)	Storting	Degeneratievergoeding	Saldo/prognose voorziening
2020	€ 912.736	€ 859.751		€ 2.198.589
2021	€ 703.244	€ 872.647		€ 2.367.992
2022	€ 849.899	€ 824.360		€ 2.342.453
2023	*€ 529.402	€ 840.847	**€ 348.195	***€ 3.002.173
2024	*€ 729.285	€ 951.298		* € 3.224.186

*€: Prognose dd. 1 december 2023

**€: met ingang van 2023 is/wordt de voorziening degeneratiekosten opgeheven. De door de nutsbedrijven betaalde degeneratievergoedingen worden bij het sluiten van de jaarrekening afgestort in de voorziening wegen.

***€: In de periode 2024-2026 verwachten we een grote hoeveelheid asfaltdeklagen te gaan vervangen als preventieve onderhoudsmaatregel. Dit worden forse uitgaven ten laste van deze voorziening, maar gelijk ook een forse impuls voor de gemiddelde kwaliteit van onze asfaltwegen.

2024-2027

In de rapportage wordt op blz 22 een prognose gegeven voor de kosten van het planmatig groot onderhoud over de periode 2023-2027. Deze wordt berekend op € 1.545.000/jr. Gezien ons voorstel om rijbanen waaronder riolering ligt op lager onderhoudsniveau te handhaven hoeven we hierop geen levensduur-verlengend planmatig onderhoud uit te voeren. Deze rijbanen (30% van het areaal) hoeven we dan ook niet mee te calculeren. Dit resulteert in een verlaging tot 70% van de geprognosticeerde kosten; € 1.081.500 (pp 2022) . Inclusief de GWW-index van 16,2% komt de berekende jaarlijkse dotatie aan de voorziening dan uit op € 1.260.000/jr (p.p. 2023).

Gezien de redelijk tot goede kwaliteit van ons wegennet, onze zorgvuldige onderhoudsplanning, de in het MIP 2024-2027 opgenomen riolering- en rehabilitatie projecten (zie 5.1) en het voldoende grote saldo van de voorziening vinden wij het verantwoord om hier in een periode van 10 jaar geleidelijk naar toe te groeien; € 21.000 per jaar verhoging. In de tabel hieronder is de stijgende dotatie van de onderhoudsvoorziening weergegeven.

Jaar	2024	2025	2026	2027	2028
Verhoging		€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Dotatie	€ 951.298	€ 1.051.298	€ 1.072.298	€ 1.093.298	€ 1.114.298

Deze bedragen jaarlijks te indexeren met de algemene GWW-index

5.1 Investeringsbehoefte rehabilitatie wegen

Naast het dagelijks en planmatig onderhoud dat moet worden uitgevoerd om de wegen in goede conditie te houden, moeten wegen aan het einde van hun levensduur volledig vervangen worden (rehabilitatie). Het rapport geeft aan dat we hiervoor op basis van kengetallen moeten rekenen met een investeringsniveau van € 2.545.000/jaar.

In bijlage 2 ziet u een overzicht welke projecten we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd en een prognose tot 2027. Op basis van de geconstateerde schadeontwikkeling in de afgelopen jaren kiezen wij er voor om vanaf 2027 te rekenen met een gemiddeld investeringsniveau van 1,5 miljoen euro per jaar.

Om de kapitaallasten over een periode van 15 jaar vanaf 2024 te kunnen dekken, moet een extra storting van € 12.500/jaar in de begroting worden opgenomen (zie paragraaf financieel)

7.1 Actualiseren beheerplan wegen

In 2024 voeren we opnieuw de tweejaarlijkse visuele inspectieronde uit. De opdracht hiervoor is al gegeven. Wij stellen voor om op basis van deze inspectiegegevens en de nieuwe uitgangspunten een geactualiseerd wegenbeheerplan 2025-2028 op te laten stellen.

Alternatieven

2.1 Ambitieniveau B over het volledige areaal handhaven: hiervoor moeten op korte termijn veel meer middelen beschikbaar komen en moeten we de interne capaciteit van team Uitvoering en Beheer proberen uit te breiden. Dit laatste is in de huidige arbeidsmarkt erg lastig gebleken.

Er zijn geen werkelijke alternatieven voor bovengenoemde voorstellen. Dit is een afgewogen pakket aan technisch/financiële voorstellen waarmee we het beheer op middellange termijn kostenefficiënt kunnen uitvoeren. Uiteraard zit er enige flexibiliteit in de getallen en in de (nog) te programmeren rehabilitatieprojecten wegen en riolering.

Risico's

We willen een reële ambitie kiezen voor het na te streven gemiddelde kwaliteitsniveau. Het staat buiten kijf dat wegen verkeersveilig moeten zijn; dat is een wettelijke plicht. Het lijkt aanlokkelijk om het ambitieniveau hoger te kiezen. Als dit om financiële en uitvoeringstechnische redenen niet haalbaar is, moeten we dit niet doen. Ingeval van onverhoopte aansprakelijkstellingen zal de rechter niet alleen toetsen aan het daadwerkelijke kwaliteitsniveau, maar ook toetsen aan de eigen vastgestelde ambitie. Een te hoge ambitie zet ons op een juridische achterstand.

Financieel

Vooruitlopend op het geactualiseerde wegenbeheerplan in 2024, worden onderstaande consequenties verwerkt in de begroting 2024-2027.

Dagelijks klein onderhoud

In paragraaf 3.1 wordt gekozen voor een lager kwaliteitsniveau van de wegen. Het gevolg hiervan is dat het aantal meldingen trapsgewijs zal stijgen wanneer de kwaliteit van het wegdek iets afneemt. Om van het huidige budget naar een bedrag van € 165.000,- te gaan wordt jaarlijks vanaf 2025 tot en met 2027 het budget met € 18.000,- verhoogd. (het betreft de onderdelen: dagelijks onderhoud elementen-verharding, dagelijks onderhoud asfaltverharding, aanbrengen as- en kantstrepen).

Voorziening planmatig onderhoud wegen
In paragraaf 4.1 wordt toegelicht dat in eindsituatie een gemiddelde jaarlijkse onttrekking wordt verwacht van € 1.260.000,-. Om aan de toekomstige verplichting te voldoen moet in de komende 10 jaar jaarlijks € 21.000,- oplopend extra in de voorziening worden gestort.

Reserve rehabilitatie wegen
Op basis van de huidige inspectieresultaten verwachten we dat een gemiddeld investeringsbedrag van € 1.500.000,- per jaar voor rehabilitatieprojecten wegen voldoende is..

Om in de komende jaren de kapitaallasten van dit investeringsbedrag te kunnen dekken is een extra jaarlijkse, oplopende storting van € 12.500,- in de reserve rehabilitatie wegen nodig.

Bovenstaande aanpassingen resulteren in onderstaande hogere exploitatielasten voor 2024-2027.

	2024	2025	2026	2027
Dagelijks klein onderhoud		18.000	36.000	54.000
Voorziening onderhoud wegen		21.000	42.000	63.000
Reserve rehabilitatie wegen	12.500	25.000	37.500	50.000
Totaal	**€ 12.500**	**€ 64.000**	**€ 115.500**	**€ 167.000**

In 2024 en 2025 kunnen de hogere exploitatielasten gedekt worden uit het begrotingssaldo in tegenstelling tot de jaren 2026 en 2027. De huidige meerjarige begrotingssaldi van de gemeente Eersel laten zien dat voor een toekomstig gezond financieel perspectief er grotere ombuigingen met beleidsmatige effecten, grootschalige bezuinigingen en/of een exponentiële groei van lokale belastingen niet meer af te wenden zijn.

Communicatie/Participatie

Deze gewijzigde onderhoudsstrategie is voorgelegd aan de Provinciale toezichthouder en men zal deze betrekken bij de beoordeling van de begroting 2024.

Planning

De uit te voeren planmatig onderhouds- en rehabilitatieprojecten zijn uitvoerbaar met de huidige personele capaciteit. Jaarlijks, bij het opstellen van de VJN bepalen we of de voortgang in de voorbereiding/inspraak van combinatieprojecten nog voldoende is om het opgevoerde uitvoeringsjaar in het MIP te handhaven.
.

Bijlagen

- Bijlage 1 Beheerplan wegen 2023-2027 (corsanummer 23.25520)
- Bijlage 2 Overzicht investeringsbehoefte rehabilitatie wegen (Corsa 23.25517)
- Bijlage 3 Prognose onttrekkingen aan voorziening planmatig onderhoud wegen (23.25519)

Eersel, 19 december 2023

Burgemeester en wethouders van Eersel

secretaris	burgemeester
De heer ing. H.M.L. Offermans	De heer drs. W.A.C.M. Wouters

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Raadsbesluit

R23.105

Onderwerp: Risico gestuurd wegbeheer

De raad van de gemeente Eersel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 19 december 2023;

gehoord de beraadslaging in de commissievergadering van 9 januari 2024;

b e s l u i t :

1. Risico gestuurd wegbeheer te invoeren.
2. De gedifferentieerde gemiddelde onderhoudsniveau 's wegen als volgt vast te stellen:
   a. Winkelcentrum A-niveau
   b. Rijbanen hoofdstructuur A/B-niveau
   c. Rijbanen binnen de kom C-niveau
   d. Fietspaden A/B-niveau
   e. Voetpaden B-niveau
   f. Overige wegen buiten de kom C-niveau
   g. Parkeerplaatsen C/D niveau
3. Het exploitatiebudget "dagelijks klein onderhoud" over de periode 2025-2027 geleidelijk met € 18.000,-- per jaar te verhogen naar € 165.000,-- in 2027.
4. De jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorziening "planmatig onderhoud wegen" m.i.v. 2025 in 10 jaar met € 21.000,-- per jaar te verhogen van € 951.298,-- per jaar naar € 1.260.000,-- per jaar.
5. Kennis te nemen van de investeringsbehoefte rehabilitaties en de daarbij behorende extra kapitaallast van € 12.500,-- per jaar met ingang van 2024 opnemen in de begroting.
6. De financiële consequenties via de ..e begrotingswijziging verwerken in de begroting 2024.
7. Het onderliggende beheerplan wegen 2023-2027 in 2024 te actualiseren op basis van de voorgestelde nieuwe gedifferentieerde onderhoudsniveau's en nieuwe weginspectie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 23 januari 2024

De raad van de gemeente Eersel
de griffier, de voorzitter,

J.W.G. van Bree drs. W.A.C.M. Wouters